

Betreft Inbreng Jeugdzorg Nederland t.b.v. commissiedebat Goed bestuur
en toezicht in de zorg 24 september 2026

Contact Nina Immink, nina.immink@jeugdzorgnederland.nl

Beste leden van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

In de aanloop naar het debat over goed bestuur en toezicht in de zorg op donderdag 24 september aanstaande doet Jeugdzorg Nederland een duidelijke oproep aan uw Kamer en het kabinet: neem de regie in het aanpakken van fraude met EVC-certificaten en schaf de marktwerking in de jeugdzorg af.

De jeugdzorg staat onder grote druk. Kinderen en gezinnen die afhankelijk zijn van hulp en bescherming moeten kunnen vertrouwen op deskundige professionals, integere organisaties en een overheid die verantwoordelijkheid neemt voor kwaliteit en toezicht. In de praktijk zien wij echter dat het stelsel ruimte laat voor jeugdzorgaanbieders met verkeerde bedoelingen, met ernstige risico's voor de veiligheid van kinderen en het vertrouwen in de sector als geheel. Fraude met EVC-certificaten (Erkenning van Verworven Competenties) en het gebrek aan effectief toezicht op EVC-aanbieders zijn daar schrijnende voorbeelden van. Door winstprikkels en lage toetredingsdrempels is een versnipperd zorgaanbiederslandschap ontstaan, waarin financiële motieven een te grote rol spelen. Het aantal nieuwe en wisselende aanbieders is moeilijk bij te houden en maakt effectief, preventief toezicht complex. Hierdoor blijft de deur open voor partijen die de zorg benaderen als verdienmodel in plaats van als maatschappelijke opdracht.

Fraude met EVC-certificaten ondermijnt kwaliteit en veiligheid

Jeugdzorg Nederland maakt zich al langer grote zorgen over signalen van fraude met EVC-certificaten in de jeugdzorg. Deze certificaten zijn bedoeld om verworven competenties te erkennen, maar worden in de praktijk misbruikt om mensen zonder de vereiste opleiding en ervaring de sector in te laten stromen. Het sterke vermoeden bestaat dat er mensen met criminele intenties in de jeugdzorg terecht zijn gekomen. Dat raakt direct aan de veiligheid van kinderen en gezinnen en ondermijnt het vertrouwen in de jeugdzorg. Tegelijkertijd is het voor werkgevers — gezien de huidige wetgeving — ingewikkeld om te checken of er frauderende of zelfs medewerkers met criminele intenties in hun organisatie werken.

Eerder hebben wij daarom als sector aangetoond deze signalen serieus te nemen door samen met andere brancheorganisaties de EVC-standaard Vakbekwame hbo jeugd- en gezinsprofessional in te trekken.¹ De vijf betrokken branches bij deze EVC-standaard — de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN), Sociaal Werk Nederland, de Nederlandse ggz, Actiz en Jeugdzorg Nederland — hebben mogelijkheden verkend om de Stichting Kwaliteitskader Jeugd (SKJ) te ondersteunen in het weren van frauderende kandidaten in het register door middel van een extra dossieronderzoek. Dit bleek helaas onhaalbaar door een verscheidenheid aan juridische redenen. Als sector reageren wij daarom positief op het amendement van de leden Synhaeve en Wendel, waarmee het SKJ gesteund wordt.² Dit is een belangrijk signaal dat de Kamer het probleem serieus neemt.

Noodzaak tot bredere regie

Jeugdzorg Nederland maakt onderdeel uit van een landelijke taskforce EVC waarin — onder meer samen met de SKJ, de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de vier andere brancheorganisaties — wordt gewerkt aan het in kaart brengen van de

¹ <https://www.jeugdzorgnederland.nl/actueel/jeugdzorg-sluit-evc-route-wegens-fraude-moeten-onze-jeugd-beschermen-tegen-mensen-met-slechte-bedoelingen/>

² <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/amendementen/detail?id=2026Z02026&did=2026D04691>

problematiek en het zoeken naar oplossingen om EVC-fraude tegen te gaan. Een belangrijke inzet daarbij is de verkenning naar een alternatieve route voor EVC. Deze samenwerking is waardevol en noodzakelijk. Tegelijkertijd zien wij dat de huidige aanpak te veel leunt op vrijwillige inzet van betrokken partijen binnen het sociaal domein. Het blijkt zeer ingewikkeld te zijn om een nieuwe, verbeterde praktijkgerichte route ter vervanging van EVC vorm te geven zonder publiek eigenaarschap. Ook is inmiddels bekend dat er buiten het sociaal domein wordt gefraudeerd met EVC-certificaten.

In aansluiting op de recente Kamerbrief van de ministers over EVC-certificering is het nu dus zaak om EVC-fraude breed en structureel aan te pakken. Dat vraagt om publiek eigenaarschap over alle sectoren waarin met EVC wordt gewerkt, en dus nadrukkelijk verder dan alleen de jeugdzorg. Zolang fraude in andere sectoren kan voortbestaan, blijft ook de jeugdzorg kwetsbaar. We willen voorkomen dat een waardevolle in- en doorstroomroute voor de arbeidsmarkt van de jeugdzorg wegvalt. Daarom hebben wij de politiek en het kabinet nodig om fraude en georganiseerde misdaad in het EVC-stelsel aan te pakken.

Marktwerving en lage toetredingsdrempels verzwakken toezicht

De problematiek rond fraude met EVC-certificaten staat niet op zichzelf, maar is onlosmakelijk verbonden met de manier waarop de jeugdzorg sinds 2015 is georganiseerd. Door de introductie van de marktwerving en aanbestedingen is het jeugdzorgstelsel versnipperd geraakt. In veel gemeenten kunnen nieuwe jeugdzorgaanbieders relatief eenvoudig toetreden, zonder dat vooraf voldoende wordt getoetst op kwaliteit, continuïteit en bestuurlijke integriteit.

Dit maakt effectief toezicht buitengewoon lastig. Gemeenten missen vaak de capaciteit en expertise om de vele aanbieders die zij contracteren structureel te volgen en toezichthouders lopen achter de feiten aan. Daarnaast zien we dat door de tekorten aan passende hulp, gemeenten in toenemende mate buiten de regio inkopen, waardoor toezicht op kwaliteit volledig ontbreekt. In dit klimaat krijgen partijen met slechte bedoelingen ruimte, terwijl ervaren en betrouwbare jeugdzorgaanbieders onder druk komen te staan door kortlopende contracten en voortdurende onzekerheid. Marktwerving vergroot daarmee de risico's op fraude en slecht bestuur, in plaats van deze te beperken.

Goed bestuur vraagt om publieke regie en duurzame samenwerking

Goed bestuur en effectief toezicht beginnen bij duidelijke keuzes over de inrichting van het stelsel. Dat betekent kiezen voor publieke regie, voorspelbare financiering en duurzame samenwerking met een beperkt aantal betrouwbare aanbieders. Alleen dan ontstaat ruimte voor kwaliteit, professionele ontwikkeling en lerend toezicht.

Jeugdzorg Nederland pleit voor een jeugdzorgstelsel waarin niet de markt, maar het maatschappelijke belang leidend is. Waarin toetreding zorgvuldig en selectief is, waarin eisen aan bestuur en bedrijfsvoering helder zijn en waarin fraude met overheidsgeld ook daadwerkelijk consequenties heeft. Dit vraagt om landelijke regie en politiek lef om jeugdzorg in te richten als een publieke dienstverlening.

Tot slot

Jeugdzorg Nederland benadrukt dat duidelijke en samenhangende maatregelen nodig zijn om fraude en malafide medewerkers en organisaties in de jeugdzorg aan te pakken. Daarnaast zoeken we als sector — samen met de andere partijen in de landelijke taskforce — nu hard naar een beter systeem om mensen met de juiste ervaring op een betrouwbare en veilige manier aan het werk te krijgen in de jeugdzorg. Ook doen wij de dringende oproep aan de Kamer en het kabinet: neem regie op de aanpak van EVC-fraude, zorg voor voldoende middelen en bevoegdheden om toezicht effectief te maken en pak deze problematiek domein-overstijgend aan. Zet daarnaast de noodzakelijke stappen om marktwerving in de jeugdzorg af te bouwen, jeugdzorg in te richten als een publieke dienstverlening en te kiezen voor een stelsel dat is gebaseerd op kwaliteit, vertrouwen en publieke verantwoordelijkheid met landelijke regie.

Kinderen en gezinnen hebben recht op zorg die liefdevol, veilig en betrouwbaar is. Dat vraagt om goed bestuur, stevig toezicht en een overheid die verantwoordelijkheid neemt.

Met vriendelijke groet,

Leon Noorlander
Directeur Jeugdzorg Nederland